

PŘEDPOKLÁDÁNÍ ČINNOSTI BITEVNÍCH VRTULNÍKŮ NEPŘÍTELE VOJSKEM PVO

Mezi jednu z rozhodujících činností velitelů, štábů, náčelníků druhů vojsk a služeb, která vede ke splnění přesně vymezených cílů, patří řídicí činnost. Ve vojenských podmínkách označujeme tuto činnost jako velení vojskům, což je složitá a mnohostranná činnost, jejíž neoddelitelnou součástí je organizace boje.

Organizace boje u operačních a taktických stupňů obsahuje i zpracování stanovených dokumentů, jejichž počet i obsah je stanoven pomůckami: Bojová činnost PVO pozemního vojska (PVOV-51-14), Dokumentace pro plánování PVO vševojskového svazku, útvaru (PVOV-51-16), Pomůcka k přípravě frontové (armádní) obranné a útočné operace.

Formy a obsah vytváření prognóz bojové činnosti bitevních vrtulníků vzdušného nepřítele jsou uvedenými pomůckami ve vojsku PVO pro jednotlivé stupně velení upřesněny takto:

● u operačního stupně

– v grafické části plánu PVO se zpravidla zakreslují prostory (čáry) zjištění vzdušného nepřítele a palebné sektory, prostory rozmístění bitevních vrtulníků;

● u taktického stupně

– v grafické části plánu PVO se zpravidla zakreslují na mapě 1 : 100 000, 1 : 50 000 prostory rozmístění bitevních vrtulníků, předpokládané čáry zasazení bitevních vrtulníků;
– v bojovém nařízení náčelníka PVO svazku pro vševojskové pluky a protiletadlový pluk se udávají čáry zasazení bitevních vrtulníků a jejich prostory.

Z uvedených údajů je patrné, že pomůcky pro plánování u operačního i taktického stupně, v oblasti vytváření prognóz činnosti bitevních vrtulníků stanovují funkcionářům PVO povinnost tyto otázky řešit. Mezi jednotlivými stupni však není dostatečným způsobem využita možnost diferencovaného přístupu.

Zkušenosti z praktického výcviku PVO potvrzují, že se tyto problémy řeší nejednotně. Jejich řešení je do značné míry závislé na schopnostech a připravenosti funkcionářů PVO, čase vyčleněném k řešení úkolu i náročnosti a připravenosti kontrolních orgánů.

Správné vyřešení otázky prognózy bojové činnosti pravděpodobného vzdušného nepřítele (i bitevních vrtulníků) u jednotlivých stupňů předpokládá komplexní přístup k řešení, o což se pokusíme v další části cestou diferencovaného rozdělení úkolů pro jednotlivé stupně velení vojska PVO.

Bitevní vrtulníky jsou součástí vojskového letectva armád NATO. Se širokým uplatněním bylo v pozemním vojsku těchto armád započato v polovině 60. let.

Na základě zkušeností z uskutečněných cvičení NATO, lokálních konfliktů a organizace bitevních vrtulníků v těchto armádách je možné předpokládat jejich široké použití i v podmínkách evropského válčistě. Tato skutečnost je podmíněna především výraznou převahou bi-

tevních vrtulníků v boji proti tankům. Na evropském válečnickém poli může tento poměr, podle názoru západních specialistů, dosahovat až 1 : 8 ve prospěch vrtulníků. Skutečný poměr ničení mezi vrtulníkem a tankem je podmíněn více faktory a jeho hodnota je na nich závislá.

Ze znalosti zásad bojového použití bitevních vrtulníků vzdušného nepřítele a úkolů vojska PVO vyplývá, že nás bude při řešení uvedeného problému zajímat především bojová činnost vedená bitevními vrtulníky při palebné podpoře vojsk.

Úkoly palebné podpory vojsk plní bitevní vrtulníky ničením obrněných cílů, prostředků PVO, prostředků jaderného napadení, míst velení a jiných důležitých cílů protivníka. Pro zabezpečení efektivního splnění úkolů zaujímají bitevní vrtulníky tyto prostory: prostor bojového rozmístění, vyčkávací prostor, výchozí postavení pro zteč.

Analýzujeme tedy uvedené prostory za předpokladu použití bitevních vrtulníků armády NSR z těchto hledisek:

- rozměr prostoru a jeho vzdálenost od předního okraje vojsk protivníka,
- doby pravděpodobného setrvání v prostoru,
- možnosti a nutnosti průzkumu daného prostoru,
- pravděpodobnosti určení prostoru.

Prostor bojového rozmístění (PBR) má zabezpečit bitevními vrtulníky nerušenou přípravu ke splnění stanovených úkolů. Musí tam být k dispozici letiště nebo přistávací plocha. V PBR se uskutečňuje pozemní příprava, ošetřování techniky, doplnění munice a leteckých pohonných hmot před letem. Je vyhledáván zpravidla v týlovém prostoru armádního sboru, což u armády NSR činí vzdálenost 50 až 120 km. Rozměry prostoru dosahují hodnot 6×7 km. Doba pobytu je možné stanovit na základě znalosti zásad uvádění vojsk NATO do bojové pohotovosti a předpokládané činnosti na 2 až 6 hodin. Pravděpodobnost určení prostoru je možné obecně vyjádřit jako úplnou pravděpodobnost při existenci dané hypotézy. Tato pravděpodobnost Q při hypotéze H je dána vztahem $Q = P \cdot W(H)$, kde: P – pravděpodobnost hypotézy, $W(H)$ – pravděpodobnost jevu při hypotéze H .

V případě, že pravděpodobnost hypotézy bude stejná, což může nastat při určování prognózy jedním stupněm, bude pro úplnou pravděpodobnost Q platit: $Q = K \cdot W(H)$.

Pravděpodobnost $W(H)$ můžeme vypočítat jako **poměr příznivých možností m k celkovým možnostem n** podle vztahu:

$$W(H) = \frac{m}{n}.$$

Potom pro úplnou pravděpodobnost Q bude platit:

$$Q = \frac{m}{n} \cdot K.$$

V případě, že máme **jeden prostor**, potom platí $m = n$ a po dosazení do vztahu pro úplnou pravděpodobnost: $Q = 1 \cdot K$.

Průzkum prostoru bojového rozmístění je z hlediska možnosti a zájmu o objekt hlavním bodem pozornosti operačních stupňů.

Vyčkávací prostor (VP) musí zabezpečovat možnost doplnění munice a leteckých pohonných hmot, přistávání v průběhu boje, dostatečný úkryt a uskutečnění manévru. Jeho rozmístění se předpokládá v prostoru týlu divize. U armády NSR to představuje vzdálenost 20 až 50 km od předního okraje vojsk protivníka. Rozměry VP jsou 3×4 km. Doba pobytu v tomto prostoru je možné vypočítat ze vztahu: $T_C = T_L + T_S + T_D$, kde: T_C – celková doba pobytu v prostoru, T_L – doba letu z vyčkávacího prostoru do výchozího prostoru pro zteč a zpětného návratu do vyčkávacího prostoru, T_S – doba setrvání ve výchozím postavení pro zteč, při odpálení 6 ks řízených střel, T_D – doba potřebná pro doplnění munice a leteckých pohonných hmot četou.

Při výpočtu pro metodu postupného plnění úkolů četou jsme vycházeli z následujících předpokladů: z VP jsou provedeny 3 vzlety, rychlost vrtulníků při letu je $230 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$, vzdálenost VP od předního okraje je 35 km, doba doplnění pohonných hmot a munice četou činí 15 minut, doba setrvání jednoho vrtulníku na čáře zteče při odpálení jedné řízené střely je 38 sekund.

Za těchto předpokladů je celková doba setrvání bitevních vrtulníků ve VP 6 až 36 minut. Průzkum tohoto prostoru mají za úkol především průzkumné orgány vševojskových svazků. Pravděpodobnost určení objektů při podmínkách výpočtu jako v případě prostoru bojového rozmístění a četnosti je dána vztahem:

$$Q = \frac{1}{4} \cdot K.$$

Výchozí postavení pro zteč (VPZ) musí umožňovat dostatečnou volnost manévru osádkám bitevních vrtulníků k vykonání zteče a dostatečný skryt při vedení bojové činnosti. Stanovuje se jednotlivým osádkám bitevních vrtulníků a nebo dvojicím vrtulníků. VZP je vzdáleno od obrněného cíle 3 až 6 km. Dobu setrvání ve VPZ je možné vypočítat ze vztahu:

$T_C = T_M + T_Z$, kde T_C – celková doba pobytu v prostoru, T_M – doba potřebná k uskutečnění manévru bitevních vrtulníků z výchozího postavení pro zteč na čáru zteče, T_Z – doba potřebná k provedení zteče při odpálení jedné řízené střely.

Doba setrvání ve VPZ za předpokladu, že doba vykonání jednoho manévru je 20 sekund, a doba setrvání na čáře zteče při jednom odpálení řízené střely je 38 sekund, dosahuje hodnoty 1 až 6 minut. Průzkum VPZ je uskutečňován především orgány vševojskových a vojskových svazů a útvarů. Pravděpodobnost určení prostoru při četnosti je dána vztahem

$$Q = \frac{1}{18} \cdot K.$$

Z výchozího postavení pro zteč uskutečňují bitevní vrtulníky manévry na čáru zteče (ČZ). Doba setrvání na této čáře, po kterou tvoří bitevní vrtulník cíl pro palebné prostředky PVO, je relativně malá (24 až 38 sekund). Z hlediska průzkumných možností a zájmu o cíl je ČZ objektem zájmu především útvarů a jednotek prvního sledu.

Výsledky z analýzy modelu bojové činnosti bitevních vrtulníků, poznatky z praktického výcviku vojsk, znalosti zásad použití bitevních vrtulníků a poznatky z plánování při cvičeních u jednotlivých stupňů velení ukazují na potřebu diferencovaného rozdělení odpovědnosti ve stanovování prognóz bojové činnosti bitevních vrtulníků ve vojsku PVO.

Nutnost rozlišovat rozsah povinnosti v získávání, hodnocení a přijímání opatření, předávání úkolů podřízeným, vyplývá z diferencovaných možností vedení průzkumu jednotlivými stupni. časových relací při setrávání bitevních vrtulníků v jednotlivých prostorech, pravděpodobnosti určení jednotlivých prostorů a čar, jejich reálnosti a přesnosti zákresu, včetně skutečné potřeby pro vedení boje.

Proto se jeví jako výhodné rozdělit odpovědnost za stanovení jednotlivých prostorů a čar – viz tabulku.

Tabulka

Stupeň velení	Předmět hodnocení
Oddělení vojska PVO	Prostor bojového rozmístění
Skupina N PVO	Vyčkávací prostor
N PVO pluku (plo)	Vyčkávací postavení pro zteč
Velitel baterie	Čára zteče

Uvedenými názory jsme chtěli přispět k řešení problémů, které mají, podle našeho mínění, ve vojsku PVO velký význam. Zvolený přístup ukazuje na jednu z možných cest řešení daného problému cestou vyšší diferencovanosti v odpovědnosti jednotlivými stupni velení. Výsledky získané při zvolené metodě odrážejí jednotlivé stránky zvolené varianty a je vhodné je takto využívat. Zvolený přístup a poznatky bude nutné rozvíjet a ověřit jejich objektivitu v praktickém životě vojsk.